

بنیانگذار طب نوین اطفال در ایران

۱ بهمن ۱۴۰۱ ساعت ۱۰:۴۲

مرحوم دکتر قریب در حین فعالیت علمی فعالیت سیاسی و اجتماعی نیز داشت به گونه ای که بارها در کلاس درس به اقدامات رژیم انتقاد نموده و پس از واقعه ۲۸ مرداد ۳۲ نیز بدنبال امضاء یک بیانیه به همراه ۱۰ تن دیگر از اعضای هیئت علمی دانشگاه مانند مهندس بازرگان، دکتر سبحانی و دکتر نعمت الهی به دستور شاه از دانشگاه اخراج شدند که این موضوع باعث افزایش محبوبیت ایشان در بین دانشجویان و جامعه دانشگاهی شد.

مرحوم دکتر محمد قریب در سال ۱۲۸۸ در یک خانواده مذهبی در تهران متولد شد. پدرش مرحوم علی اصغر از مردم گرکان از توابع آشتیان بود. دوران ابتدایی را در دبستان سیروس و متوسطه را در دارالفنون گذرانید. وی در سال ۱۳۰۶ شمسی در زمره اولین گروه دانشجویان ایرانی بودند که بری ادامه تحصیل در رشته پزشکی به فرانسه رفت. وی در پایان سال اول در شهر رن فرانسه موفق به دریافت جایزه لابراتور تشریح دانشکده پزشکی شد. وی در سال ۱۳۱۴ نخستین ایرانی بود که توانست در کنکور انترنی بیمارستان پاریس موفق شود. رساله دکترای خود را تحت عنوان ((وقفه تنفسی شیرخواران)) با درجه بسیار خوب گذرانید و در سال ۱۳۱۵ با دوشیزه زهرا قریب، دختر مرحوم آقا میرزا عبدالعظیم خان قریب ازدواج کرد و در سال ۱۳۱۷ به ایران بازگشت نمود. پس از طی نمودن دوره سربازی در سال ۱۳۱۹ به عنوان دانشیار طب اطفال در دانشگاه به فعالیت علمی مشغول گردید. وی ابتدا در بیمارستان رازی به اداره بخش اطفال مشغول شد و بعد از آن به بیمارستان هزار تختخوابی رفت و بخش اطفال را دایر نمود. در سال ۱۳۱۹ کتاب بیماریهای کودکان را به چاپ رساند. دکتر قریب در سال ۱۳۲۱ به دریافت نشان عالی دولت فرانسه شد و در سال ۱۳۵۰ به عضویت هیئت مدیره انجمن بین المللی بیماریهای کودکان در آمد. همچنین در آخرین سالهای عمر وی موفق به نشان درجه اول فرهنگ از وزارت آموزش و پرورش شد.

وی در طول سالهای فعالیت علمی خود در کنگره های مختلف بین المللی در کشورهای مختلف از جمله فرانسه، آمریکا، کانادا، ژاپن، ترکیه و اتریش شد و عضویت چندین مجمع علمی بین المللی را برعهده داشت. ایشان اولین تعویض خون را در ایران انجام دادند و از بنیانگذاران انتقال خون در ایران بودند.

از مهمترین اقدامات ایشان بنیانگذاری و تأسیس اولین بیمارستان تخصصی کودکان به همراه دکتر اهری بود.

مرحوم دکتر قریب در حین فعالیت علمی فعالیت سیاسی و اجتماعی نیز داشت به گونه ای که بارها در کلاس درس به اقدامات

رژیم انتقاد نموده و پس از واقعه ۲۸ مرداد ۳۲ نیز بدنبال امضاء یک بیانیه به همراه ۱۰ تن دیگر از اعضاء هیئت علمی دانشگاه مانند مهندس بازرگان، دکتر سحابی و دکتر نعمت الهی به دستور شاه از دانشگاه اخراج شدند که این موضوع باعث افزایش محبوبیت ایشان در بین دانشجویان و جامعه دانشگاهی شد.

زنده یاد دکتر محمد قریب به دنبال یک بیماری طولانی و چند بار جراحی در خارج از کشور در تاریخ جمعه ۲۷ دیماه ۱۳۵۳ به علت ناراحتی شدید شکم تحت عمل جراحی قرار گرفت که متأسفانه عارضه سرطان تمام شکم را فرا گرفته بود و بعد از پنج روز استاد در بامداد سه‌شنبه اول بهمن ماه ۱۳۵۳ در سن ۶۵ سالگی چشم از جهان فرو بست.

دکتر عبدالحمید حسابی ، استاد جراحی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان یکی از شاگردان استاد قریب می گوید :

تعجب نکنید که یک جراح چگونه شاگرد یک استاد بیماری‌های کودکان بوده است...؟ این شاگردی مربوط به دوران دانشجویی پزشکی است. در زمان ما دانشجویان در سال چهارم باید یک دوره بیماری‌های اطفال را می‌گذراندند. منتهی وسعت طب اطفال و محدودیت دوره چند ماهه؛ دانشجویان علاقه‌مند آن دوره را راضی نکرد و همگی از دکتر قریب تقاضا کردند در دوران تعطیلات تابستان همه دانشجویان اجازه داشته باشند از محضر ایشان بهره‌مند گردند. از آنجا که بخش کودکان آن سال‌های بیمارستان هزار تختخوابی - امام خمینی فعلی - با آن اطاق‌های کوچک و تخت‌های کوچکتر گنجایش آن همه دانشجو را نداشت و آمفی تئاتر بیمارستان را هم بعلت تعمیرات تابستانی در اختیار ما نمی‌گذاشتند دانشجویان از استاد خواهش کردند اگر ممکن است در فضای آزاد شمال بیمارستان تجمع کرده و استاد در مورد بیماران و مشکلات طب اطفال بحث نمایند . موافقت استاد شوری در دانشجویان برانگیخت، به طوری که غیر از دانشجویان سال چهارم آن زمان؛ بسیاری از کارورزان و دستیاران بخش‌های دیگر بیمارستان هم در این گردهم‌آئی روزانه حضور می‌یافتند. دکتر قریب در فضای آزاد شمال بیمارستان روی صندلی می‌نشست و بقیه ایستاده یا نشسته روی زمین گرد ایشان حلقه می‌زدند و کودکان بیمار یک به یک روی برانکار آورده شده و درباره بیماری‌های آنها بحث و مجادله می‌شد . این اجتماع خاطره‌انگیز که بسیاری از شاهدان آن خوشبختانه زنده هستند. آنچنان در فضای آموزشی آن ایام انعکاس پیدا کرد که مدت‌ها نقل محافل پزشکی بود. تجمعی که بدین منظور نه قبل از آن برگزار شده بود و نه بعد از آن برگزار گردید.

... دکتر قریب علاقه شدیدی به ادبیات دیرپای این سرزمین داشت. اشعار بسیاری حفظ بود که در مناسبت‌های مختلف بیان می‌کرد... در این بین ارادت او به سعدی و گلستان جایگاه خاصی داشت...

... استاد فوق‌العاده حاضر جواب بود و جملات قصار بسیار داشت. یکی از این جملات که هیچ وقت فراموش نمی‌کنم این بود که هرگاه دانشجویی سئوال نامناسب و شاید نامربوط به موضوع مورد بحث مطرح می‌کرد؛ می‌گفت: « بچه‌ها توجه کنید که سئوال عاقلانه بهتر از جواب عاقلانه است» و بدنبال آن هم اضافه می‌کرد: « همیشه یادتان باشد که عقل چیز شریفی است» .

یکی از عادات پسندیده استاد این بود که در جلسات علمی و کنفرانس ها از اول تا آخر می نشست و عقیده داشت که ترک زود هنگام جلسه سخنرانی اهانت به سخنران محسوب می شود.

و نیز دکتر ربانی با ذکر خاطرات دانشجویی خود در زمان حیات دکتر قریب چنین می گوید : یکی از ویژگی دکتر قریب که برای من جالب بود ادای احترام استادان و دانشجویان به استاد قریب بود به طوری که وقتی استاد در جمعی وارد می شود در رفتار همه نشانه احترام به استاد به چشم می خورد. ایشان در آموزش به قدری مسایل را راحت و ساده بیان می کردند که همه دانشجویان به خوبی درس را فرا می گرفتند و خود من هم با گذشت سال ها شاگردی در محضر استاد هنوز هم مشخصات رژیم تب روده ای را که ایشان آموزش دادند، بیاد دارم.

زمانی که نماز خواندن در دانشگاه تهران کار آسانی نبود دکتر قریب بدون توجه به شرایط حاکم در کشور به اقامه نماز می پرداخت.

منبع: موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۹۳۴۹/لایران-اطفا-نوین-طب-بنیانگذار>